

**ปัจจัยเชิงสาเหตุที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลภาวะผู้นำของผู้บริหาร
ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนอนุบาล
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน***

**Causal Factors related to Effective Leadership of the Executive that
Affect the Effectiveness of the Kindergarten, under the Private
Education Commission.**

ชฎานิกา ศรีวิชัย¹

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นรายงานการวิจัยที่ทำการศึกษปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนและสร้างรูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 265 คน และครูในโรงเรียนอนุบาลจำนวน 792 คน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ปีการศึกษา 2555 จากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น รูปแบบงานวิจัยสังเคราะห์จากทฤษฎี เอกสารและงานวิจัย ยืนยันรูปแบบด้วยวิธีการสนทนากลุ่มจากผู้เชี่ยวชาญ 13 คน ตรวจสอบรูปแบบด้วยการหาข้อมูลเชิงประจักษ์ด้วยการให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ความสัมพันธ์และหาความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงอิทธิพลของตัวแปรต้นที่ส่งผลต่อตัวแปรตามทีละตัวด้วยสถิติ Path Analysis ผลการวิจัยพบว่าระดับประสิทธิผลภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนอนุบาลอยู่ในระดับดีและดีมาก ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนอนุบาลประกอบด้วยตัวแปรแฝงด้านภูมิหลังด้านสถานการณ์ ด้านคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหาร และด้านพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร และรูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนอนุบาล มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

คำสำคัญ: ปัจจัยเชิงสาเหตุ / ประสิทธิผลภาวะผู้นำของผู้บริหาร / ประสิทธิผลของโรงเรียนอนุบาล

Abstract

The purpose of this research is to study the causal factors and related factors that affect the effective leadership of kindergartens under the Office of the Private Education Commission. The subjects

¹ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์บัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

² ศึกษานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

E-mail: chayanika@eau.ac.th

ประธานกรรมการที่ปรึกษา: รศ.ดร. สมบัติ คชสิทธิ์, กรรมการที่ปรึกษา: อาจารย์ ดร. บุญเรือง ศรีเทระญู

were 265 school administrators and 792 teachers. Data were collected in 2011 by using stratified random sampling. The research was synthesized from theories, documents and research. The confirmation of the conceptual framework model was reviewed by 13 experts and a focus group. The confirmation of the research model was collected by the respondents of the sample group. The data analysis used was correlation and path analysis.

The results show that the level of leadership effectiveness and effective management of kindergartens is good to very good. Causal factors associated with effective leadership of the administration of the kindergartens is executive background, including age, experience in management and education administration, as well as the relationship between the management and the teachers in the kindergarten, influence in the executive office of the kindergarten, the structure of the kindergarten, the relationship between the kindergarten and the community, the involvement of parents and the personal characteristics of the executive leadership including leadership skills. Other factors include the behavior of the executive leadership, their vision, the charisma of individuals, intellectual stimulation, inspiration, contingent rewards and academic leadership.

Keywords: effective leadership, executive effectiveness, kindergarten

ความนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 49 ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพในการศึกษา บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ มาตรา 80 รัฐต้องพัฒนาเด็กและเยาวชน สนับสนุนการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาปฐมวัย และมาตรา 80 (4) รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนภาคเอกชนให้สามารถจัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐและพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กล่าวว่าการศึกษาปฐมวัยเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับก่อนประถมศึกษาสำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี (กระทรวง

ศึกษาธิการ, 2546ฯ, หน้า 26) ภาครัฐจึงได้จัดการศึกษาอย่างทั่วถึงและมุ่งเน้น (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2536, หน้า 11) จากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ในรอบที่สองที่ผ่านมา มีโรงเรียนปฐมวัยเข้ารับการตรวจประเมินทั้งสิ้นจำนวน 20,890 โรงเรียน ในจำนวนดังกล่าวมี 4,885 โรงเรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ปัจจัยที่สำคัญเพราะขาดแคลนครู บางโรงเรียนต้องอาศัยครูที่ไม่มีวุฒิการสอนเข้ามาช่วยสอน รวมทั้งหลายโรงเรียนก็เป็นโรงเรียนด้อยโอกาส โรงเรียนชายขอบ (วาทีณี อีระตระกูล, 2554) และจากผลการสำรวจยังพบว่าเด็กปฐมวัยที่มีพัฒนาการล่าช้ามีราว 1 ใน 6 หรือกว่า 900,000 คน ซึ่งเด็กเหล่านี้จะเติบโตขึ้นในอนาคตหากมีปัญหาดังกล่าวโอกาสที่จะเรียนหนังสือไม่เก่ง ออกจากโรงเรียนกลางคัน ไม่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและมีข้อจำกัดในการเรียนรู้ไปตลอดชีวิตมีสูง ซึ่งจะเป็นภาระของสังคมไทย

ในอนาคต (วิทยากร เชียงกุล, มปป.) ซึ่งสอดคล้องกับการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน ดังคำกล่าวของเดวิสและโทมัส (Davis and Thomas, 1989 อ้างถึงใน ถวิล มาตรฐาน, 2545) ที่กล่าวไว้ว่าพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการ (instructional leaderships) ส่งผลทางตรงเชิงบวกต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน เพราะผู้บริหารที่มีความสามารถในการนำความรู้ ทักษะ และเทคนิควิธีการต่างๆ มาใช้ในการจัดการศึกษาย่อมทำให้เกิดประสิทธิผลแก่ผู้เรียนและโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนต้องสามารถสร้างบรรยากาศทางวิชาการ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น และเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยเชิงสาเหตุที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลภาวะผู้นำของผู้บริหารและประสิทธิผลของโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
2. ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนอนุบาลสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
3. เพื่อสร้างรูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนอนุบาลสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยเชิงสาเหตุที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนอนุบาลสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนเป็นการวิจัยแบบผสม (mixed methodology)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรคือ ผู้บริหารโรงเรียนและครูในโรงเรียนอนุบาล จำนวน 8,267 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารโรงเรียนและครูในโรงเรียนอนุบาล จำนวน 1,196 คน จากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการสนทนากลุ่มจากผู้เชี่ยวชาญ 13 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเชิงคุณภาพใช้แบบสอบถาม ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการสนทนากลุ่ม

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 4 เดือน

การวิเคราะห์ข้อมูล

หาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน และวิเคราะห์หาความสอดคล้องของรูปแบบ ความสัมพันธ์เชิงอิทธิพลของตัวแปรต้นที่ส่งผลต่อตัวแปรตามทีละตัว ด้วยสถิติ Path Analysis เพื่อยืนยันความสอดคล้องเหมาะสมของกรอบแนวคิดของรูปแบบ (model)

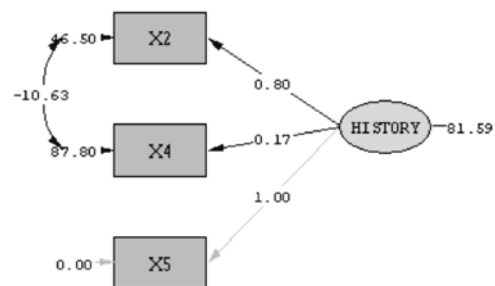
ผลการวิจัย

1. ระดับประสิทธิผลภาวะผู้นำของผู้บริหารและประสิทธิผลของโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน อยู่ในระดับมาก-มากที่สุด
2. ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนอนุบาลสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ประกอบด้วยตัวแปรต่างๆ ดังนี้
(1) องค์ประกอบด้านภูมิหลังของผู้บริหาร ประกอบด้วยตัวแปรสังเกต 3 ตัว ได้แก่ อายุ ประสบการณ์ในการบริหาร และ การศึกษาอบรม (2) องค์ประกอบด้านคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร ประกอบด้วยตัวแปรสังเกต 2 ตัว คือ คุณลักษณะส่วนตัวของผู้นำ ซึ่งได้แก่

คุณลักษณะด้านร่างกาย คุณลักษณะด้านอารมณ์และจิตใจ
คุณลักษณะด้านสังคม คุณลักษณะด้านสติปัญญา และ
คุณลักษณะด้านคุณธรรม และทักษะผู้นำ ซึ่งได้แก่ ทักษะ
ด้านเทคนิควิธี ทักษะด้านสังคม และทักษะด้านความคิด
รวบยอด (3) องค์ประกอบด้านพฤติกรรมผู้นำ ประกอบด้วย
ตัวแปรสังเกตได้ 7 ตัว คือ การสร้างวิสัยทัศน์ การสร้าง
บารมี การคำนึงถึงความเป็นเอกบุคคล การกระตุ้นปัญญา
การสร้างแรงบันดาลใจ การให้รางวัลตามสถานการณ์
ความเป็นผู้นำทางวิชาการ (4) องค์ประกอบด้านสถานการณ์
ที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัว คือ ความ
สัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับผู้ใต้บังคับบัญชาในโรงเรียน
การจัดโครงสร้างของงานโรงเรียน การใช้อำนาจในตำแหน่ง
หน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน
กับชุมชน และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง (5) องค์ประกอบ
ด้านประสิทธิผลของโรงเรียน ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้
8 ตัว คือ ความสามารถในการผลิต ความสามารถในการ
พัฒนาเจตคติทางบวก ความสามารถในการปรับตัว ความ
สามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน ความสามัคคี
ของบุคลากร บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน แรงจูงใจในการ
ทำงานของครู การพัฒนาบุคลากร และความพึงพอใจ
ในงานของครู

3. ผลการวิเคราะห์รูปแบบ (model) องค์ประกอบ
เชิงยืนยันรูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุที่สัมพันธ์กับปัจจัย
ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผล
ต่อประสิทธิผลของโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาเอกชน โดย

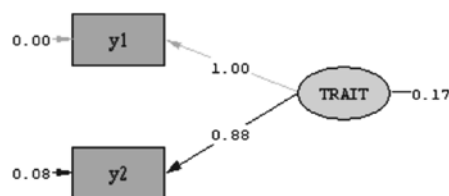
3.1 วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของปัจจัย
ด้านภูมิหลังของผู้บริหาร พบว่า รูปแบบ มีความสอดคล้องกับ
ข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจากค่าไค-สแควร์ มีค่าเท่ากับ
0.00; $p=1.0000$ ที่องศาอิสระเท่ากับ 1 องค์ประกอบของ
ปัจจัยด้านภูมิหลังของผู้บริหารทั้ง 3 ด้าน มีค่าน้ำหนัก
องค์ประกอบระหว่าง 0.17 ถึง 1.00 ดังภาพที่ 1

Chi-Square=0.00, df=0, P-value=1.00000, RMSEA=0.000

ภาพ 1 รูปแบบ (model) องค์ประกอบเชิงยืนยันปัจจัย
ด้านภูมิหลังของผู้บริหาร

3.2 องค์ประกอบเชิงยืนยันของด้าน
สถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง พบว่า รูปแบบ มีความสอดคล้อง
กับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาได้จาก ค่าไค-สแควร์
มีค่าเท่ากับ 0.00; $p=1.000$ ที่องศาอิสระเท่ากับ 0
นั่นแสดงว่า รูปแบบ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิง
ประจักษ์ เมื่อพิจารณาน้ำหนักองค์ประกอบ พบว่า
องค์ประกอบของด้านสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องทั้ง 5 ด้าน
มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง 0.80 ถึง 1.00 ดังภาพ 2

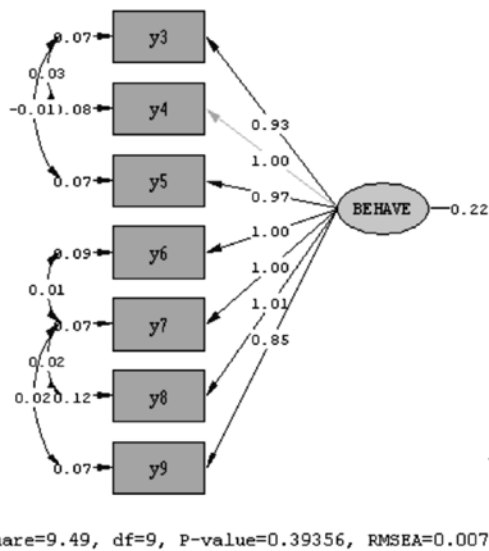

Chi-Square=0.00, df=0, P-value=1.00000, RMSEA=0.000

ภาพ 2 รูปแบบ (model) องค์ประกอบเชิงยืนยันปัจจัย
ด้านคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร

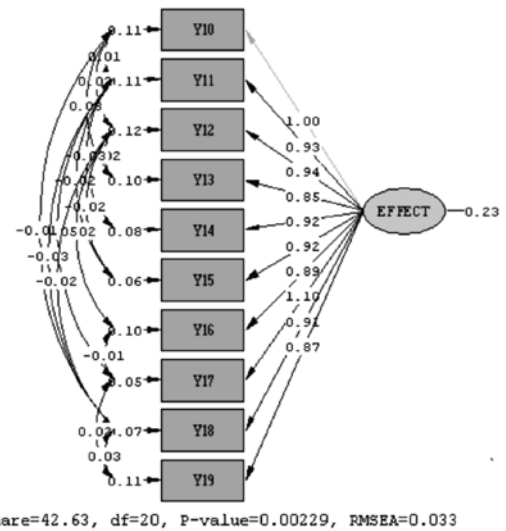
3.3 องค์ประกอบเชิงยืนยันของด้านพฤติกรรม
ผู้นำของผู้บริหาร พบว่า รูปแบบ มีความสอดคล้องกับ
ข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งพิจารณาได้จากค่าไค-สแควร์ มีค่า
เท่ากับ 9.49; $p=0.39356$ ที่องศาอิสระเท่ากับ 9 และ
ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน เท่ากับ 0.99 ดัชนีวัดระดับ
ความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว เท่ากับ 0.98 ดัชนีวัดระดับ

ความสอดคล้องเปรียบเทียบ เท่ากับ 1.00 ค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า มีค่าเท่ากับ 0.033 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ศูนย์มากนั้นแสดงว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เมื่อพิจารณา น้ำหนักองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบของปัจจัยด้านพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารทั้ง 5 ด้าน มีน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง 0.85 ถึง 1.01 ดังภาพ 3

ภาพ 3 รูปแบบองค์ประกอบเชิงยืนยันด้านพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร

3.4 องค์ประกอบเชิงยืนยันของปัจจัยด้านประสิทธิผลของโรงเรียน พบว่า รูปแบบ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งพิจารณาได้จากค่าไค-สแควร์ มีค่าเท่ากับ 42.63; $p = 0.00229$ ที่องศาอิสระเท่ากับ 20 และดัชนีวัดระดับความกลมกลืน เท่ากับ 0.99 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว เท่ากับ 0.97 ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ เท่ากับ 1.00 ค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า มีค่าเท่ากับ 0.033 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ศูนย์มากนั้นแสดงว่า รูปแบบ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เมื่อพิจารณาน้ำหนักองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบของปัจจัยด้านประสิทธิผลของโรงเรียนทั้ง 10 ด้าน มีน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง 0.85 ถึง 1.10 ดังภาพ 4

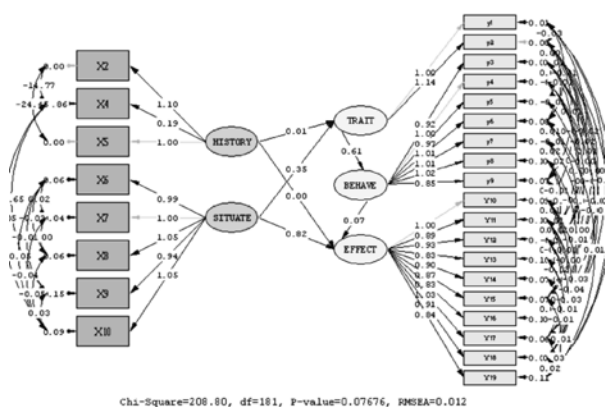
ภาพ 4 รูปแบบ (model) องค์ประกอบเชิงยืนยันปัจจัยด้านประสิทธิผลของโรงเรียน

4. รูปแบบ ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อองค์ประกอบด้านประสิทธิผลของโรงเรียน พบว่า รูปแบบ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี ผลการทดสอบไค-สแควร์ มีค่า 208.80 มีค่าความน่าจะเป็น 0.07676 ที่องศาอิสระ 181 และดัชนีวัดระดับความกลมกลืน เท่ากับ = 0.99 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว เท่ากับ 0.97 ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ เท่ากับ 1.00 ค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า มีค่าเท่ากับ 0.012 แสดงว่ารูปแบบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่า $X^2/df = 1.15$ ซึ่งควรมีค่าสูงสุดไม่เกิน 2.00 (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542, หน้า 55) และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ ตัวแปรตามคือ ประสิทธิผลของโรงเรียน มีค่าเท่ากับ 0.60 แสดงว่า ตัวแปรในรูปแบบ สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรประสิทธิผลของโรงเรียน ได้ร้อยละ 60

เมื่อพิจารณาเส้นทางอิทธิพลทางตรงในตัวแปรแต่ละตัว พบว่า ตัวแปรแฝงองค์ประกอบด้านสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องมีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรแฝงองค์ประกอบ

ด้านประสิทธิผลของโรงเรียนมากที่สุด มีค่า 0.82 มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 รองลงมาคือ ตัวแปรแฝงองค์ประกอบด้านคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารมีอิทธิพลทางตรงต่อองค์ประกอบด้านพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร มีค่า 0.61 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเส้นทางอิทธิพลทางอ้อมในตัวแปรแต่ละตัว พบว่า ตัวแปรแฝงองค์ประกอบด้านภูมิหลังของผู้บริหารและตัวแปรแฝงองค์ประกอบด้านสถานการณืที่เกี่ยวข้องมีอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมต่อองค์ประกอบด้านพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร และองค์ประกอบด้านประสิทธิผลของโรงเรียน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ดังภาพ 5

ภาพ 5 รูปแบบ (model) ปัจจัยเชิงสาเหตุที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนอนุบาลสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

การอภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องปัจจัยเชิงสาเหตุที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ได้เสนอดังมีรายละเอียดดังนี้

1. ระดับประสิทธิผลภาวะผู้นำของผู้บริหารและประสิทธิผลของโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน อยู่ในระดับมาก-มากที่สุด และรูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูล

เชิงประจักษ์ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย และสามารถอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผลของโรงเรียนได้ร้อยละ 60

เมื่อพิจารณาเส้นทางอิทธิพลทางตรงในตัวแปรแต่ละตัว พบว่า ตัวแปรแฝงองค์ประกอบด้านสถานการณืที่เกี่ยวข้องมีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรแฝงองค์ประกอบด้านประสิทธิผลของโรงเรียนมากที่สุด รองลงมาคือ ตัวแปรแฝงองค์ประกอบด้านคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร และมีอิทธิพลทางตรงต่อองค์ประกอบด้านพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารเมื่อพิจารณาเส้นทางอิทธิพลทางอ้อมในตัวแปรแต่ละตัว พบว่า ตัวแปรแฝงองค์ประกอบด้านภูมิหลังของผู้บริหารและตัวแปรแฝงองค์ประกอบด้านสถานการณืที่เกี่ยวข้องมีอิทธิพลทางอ้อมต่อองค์ประกอบด้านพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร และองค์ประกอบด้านประสิทธิผลของโรงเรียน ผลการวิจัยดังกล่าวมีสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ และผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับวโรเพ็งสวัสดิ์ (2549, หน้า 80-81) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นตรงของประสิทธิผลภาวะผู้นำของของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ที่พบว่า ประสิทธิผลภาวะผู้นำประกอบด้วย (1) องค์ประกอบด้านภูมิหลัง ประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา การศึกษาอบรมทางการบริหาร และประสบการณ์การบริหาร (2) องค์ประกอบด้านคุณลักษณะผู้นำ ประกอบด้วยตัวแปร 2 ตัวแปร คือ คุณลักษณะส่วนตัวของผู้นำ ประกอบด้วยคุณลักษณะด้านร่างกาย คุณลักษณะด้านอารมณ์และจิตใจ คุณลักษณะด้านสังคม คุณลักษณะด้านสติปัญญาและคุณลักษณะด้านคุณธรรม ส่วนทักษะผู้นำ ประกอบด้วยทักษะทางเทคนิควิธี ทักษะด้านสังคมและทักษะด้านความคิดรวบยอด (3) องค์ประกอบด้านพฤติกรรมผู้นำ ประกอบด้วยการสร้างวิสัยทัศน์ การสร้างบารมี การคำนึงถึงความเป็นเอกบุคคล การกระตุ้นปัญญา การสร้างแรงบันดาลใจ และการให้รางวัลตามสถานการณ์ และความเป็นผู้นำทางวิชาการ (4) องค์ประกอบด้านสถานการณืที่เกี่ยวข้องประกอบด้วยความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับผู้ใต้บังคับบัญชาในโรงเรียน การจัดโครงสร้างของงาน

โรงเรียน การใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ของผู้บริหาร โรงเรียน และความสัมพันธ์กับชุมชน (5) องค์ประกอบด้านประสิทธิผลของโรงเรียนประกอบด้วย 8 ตัวแปร ประกอบด้วย ความสามารถในการผลิต ความสามารถในการพัฒนาเจตคติทางบวก ความสามารถในการปรับตัว ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน การพัฒนาบุคลากร ความสามัคคีของบุคลากร ความพึงพอใจในงานของบุคลากรและบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของปิติญ์ ปฏิพิมพาคม (2550, หน้า 9) ที่ศึกษาเรื่องรูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารและประสิทธิผลของสถานศึกษาเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการศึกษาพบว่าองค์ประกอบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนมี 6 องค์ประกอบ คือ การมีวิสัยทัศน์ที่ดี ความสามารถในการจูงใจ การเป็นตัวอย่างที่ดี การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ด้านความฉลาดและมีไหวพริบ และด้านหลักในการปกครองโรงเรียน องค์ประกอบด้านประสิทธิผลของโรงเรียน เอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 8 องค์ประกอบ คือ ความสามารถในการผลิต ความสามารถในการพัฒนาเจตคติทางบวก ความสามารถในการปรับตัว บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน ความพึงพอใจในงานของบุคลากร ความสามัคคีของบุคลากร การพัฒนาบุคลากร และความสามารถในการแก้ปัญหาภายใน และแนวคิดทฤษฎีภาวะผู้นำตามสถานการณ์ (situational leadership theory) สอดคล้องกับแนวคิดของ Fiedler (1976) ที่กล่าวว่าผู้นำที่มีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับตัวผู้นำและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง และสอดคล้องกับแนวคิดของ Hoy and Miskel (2001) ที่กล่าวว่าปัจจัยบริหารของผู้บริหารที่มีประสิทธิผลและประสบความสำเร็จในการบริหารประกอบไปด้วยสถานการณ์ของโรงเรียนและบรรยากาศของโรงเรียน โดยผู้นำจะต้องมีความรับผิดชอบ มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีความสามารถ มีสมรรถนะในการทำงาน มีทักษะในการจัดการและการจูงใจ ตลอดจนมีคุณธรรมในการบริหาร ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าองค์ประกอบของประสิทธิผลภาวะผู้นำ ซึ่งได้แก่ องค์ประกอบด้านภูมิหลัง

ของผู้บริหาร องค์ประกอบด้านสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง และองค์ประกอบด้านพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารมีความสำคัญและส่งผลทางตรงเชิงบวกต่อประสิทธิผลของโรงเรียนอนุบาล

2. ผลการวิจัยพบว่าภูมิหลังของผู้บริหารมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อประสิทธิผลของโรงเรียน โดยมีค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.00 อธิบายได้ ดังนี้

2.1 ผู้บริหารที่มีอายุมากขึ้นจะมีความสุขรอบคอบในการคิดและตัดสินใจที่จะทำให้เกิดผลสำเร็จ เพราะผู้บริหารที่มีอายุเพิ่มมากขึ้น ความสุข รอบคอบในการตัดสินใจซึ่งก่อให้เกิดประสบความสำเร็จมีสูง สาเหตุมาจากการสะสมประสบการณ์ ต่างๆ มาเป็นระยะเวลาหนึ่ง พอสมควร (Maslach, 1982 อ้างอิงในเพ็ญศรี ปรางสุวรรณ, 2541) พบว่าผู้ที่มีอายุมากขึ้นจะมีประสบการณ์กับบุคคลที่หลากหลาย ก่อให้เกิดทักษะในการติดต่อประสานงาน ทำให้มีวุฒิภาวะทางอารมณ์สูง มีความสุขรอบคอบ มีโลกทัศน์ที่กว้าง สามารถปรับตัวได้ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ วาโร เฟิงส์วส์ (2549) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนา รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นตรงของประสิทธิผลภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน พบว่าภูมิหลังของผู้บริหาร(อายุ) มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อประสิทธิผลของโรงเรียนโดยมีค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.0017

2.2 ผู้บริหารที่ผ่านการศึกษาอบรมทางการบริหารย่อมได้รับความเข้าใจในการบริหารเพิ่มขึ้น การศึกษาอบรมทางการบริหารเป็นสิ่งสำคัญ สำหรับผู้บริหารผ่านการฝึกอบรมจะมีความรู้ความเข้าใจในการบริหารเพิ่มมากขึ้น (วาโร เฟิงส์วส์, 2549, หน้า 21) นอกเหนือจากการศึกษาอบรมทางการบริหารแล้ว ผู้บริหารสถานศึกษาปฐมวัย ต้องมีคุณลักษณะอีกด้านหนึ่งก็คือมีความสามารถในการบริหารงาน ได้แก่ ความสามารถในการจัดองค์การ ความสามารถในการสั่งการและอำนวยการ ความสามารถในการตัดสินใจ ความสามารถในการจูงใจให้บุคลากรทำงาน ความสามารถในการสร้างความสามัคคีในหน่วยงาน ความสามารถในการแบ่งงานหรือมอบหมายงานและอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบให้บุคลากรภายในโรงเรียนเหมาะสม

กับความรู้ความสามารถ และมีความสามารถในการ
นิเทศงาน (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช, 2540,
หน้า 41)

2.3 ประสพการณ์ในการบริหารของผู้บริหาร
เป็นปัจจัยที่สำคัญอีกปัจจัยหนึ่ง เพราะประสพการณ์
จะช่วยให้ผู้บริหารมีความเข้าใจ สามารถคาดการณ์ต่างๆ ได้
มีความสุขุมรอบคอบในการตัดสินใจ อีกทั้งผู้บริหารที่มี
ประสพการณ์มากจะสามารถนำประสพการณ์มาช่วย
ดำเนินงานให้เกิดผลดีแก่หน่วยงานมากขึ้น (วโร เพ็งสวัสดิ์,
2549, หน้า 22) ถ้าหากผู้บริหารไม่มีทักษะในการ
บริหารงาน องค์กรก็ไม่สามารถไปสู่ความเป็นเลิศไม่ได้
(ปิติญ ปุณนิพพาคม, 2550, หน้า 234)

2.4 สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องมีอิทธิพลทางตรง
เชิงบวกต่อคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร และประสิทธิผล
ของโรงเรียน โดยมีค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.35, และ 0.82
ตามลำดับ ในขณะที่เดียวกันก็มีอิทธิพลทางอ้อมต่อ
ประสิทธิผลของโรงเรียน โดยส่งผ่านมาจากคุณลักษณะ
ผู้นำของผู้บริหาร และพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร โดยมีค่า
อิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ 0.61 และ .07 ตามลำดับ สามารถ
อธิบายได้ว่าถ้าผู้บริหารได้รับการยอมรับความไว้วางใจ
ความเคารพนับถือจากผู้ใต้บังคับบัญชาครู และครูมีความ
เชื่อมั่นในตัวผู้บริหารแล้วจะทำให้ความสัมพันธ์ระหว่าง
ผู้บริหารและครูเป็นไปในทางที่ดี ทำให้เกิดความร่วมมือ
ในการทำงาน ซึ่งจะทำให้การดำเนินงานต่างๆ เป็นไปตาม
วัตถุประสงค์ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของศักดิ์ไทย
สุรกีจบรร (2545) ที่พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างหัวหน้า
คณะวิชา กับผู้ใต้บังคับบัญชาจะส่งผลในการบริหารงาน
วิชาการ การใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ของผู้บริหาร ผู้บริหาร
ที่มีอำนาจในตำแหน่งมาก สามารถใช้อำนาจในตำแหน่ง
ที่องค์การมอบหมายให้ในการที่จะให้รางวัล และลงโทษ
ผู้ใต้บังคับบัญชา และผู้ใต้บังคับบัญชายินยอมปฏิบัติตาม
สถานการณ์ก็จะเอื้อประโยชน์ต่อผู้บริหารมาก (Lunenburg
& Ornstein, 2000) ซึ่งส่งผลให้การทำงานประสพ
ความสำเร็จการจัดโครงสร้างของงานในโรงเรียน ซึ่งในการ
ดำเนินงานนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่การจัดโครงสร้างของงาน

ต้องมีความชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความชัดเจนของ
เป้าหมาย หรือมีโครงสร้างของงานที่กลุ่มได้รับมอบหมาย
ผู้นำในแนวทางในการตัดสินใจในการปฏิบัติงานและ
แนวทางในการแก้ปัญหา (Lunenburg & Ornstein,
2000) และการจัดโครงสร้างของงานส่งผลต่อประสิทธิผล
ของโรงเรียน (เปรมสุรีย์ เชื้อมทอง, 2536; สมชาย พูลศรี,
2536; มณฑป ไชยจิต, 2537) นอกจากนี้ Hoy and
Miskel (2001) พบว่าความสัมพันธ์ของผู้ปกครองกับ
โรงเรียนที่ดีส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ซึ่งการบริหาร
โรงเรียนที่มีประสิทธิผลต้องได้รับความเอาใจใส่ ดูแล
ช่วยเหลือด้านการเงินและด้านอื่นๆ ที่โรงเรียนต้องการ
จากชุมชน รวมทั้งการมีการประสานสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด
ระหว่างเครือข่ายผู้ปกครองกับทางโรงเรียนเป็นดัชนีสำคัญ
ที่ชี้วัดประสิทธิผลของโรงเรียน (นงลักษณ์ เรือนทอง,
2550)

คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารมีอิทธิพลทางอ้อม
ต่อประสิทธิผลของโรงเรียน โดยส่งผ่านมาจากพฤติกรรม
ผู้นำของผู้บริหาร มีค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.61 แสดงว่าถ้า
ผู้บริหารโรงเรียนมีคุณลักษณะส่วนตัว ซึ่งได้แก่ คุณลักษณะ
ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์และจิตใจ ด้านสังคม ด้านสติปัญญา
และด้านคุณธรรม และมีทักษะผู้นำ ซึ่งได้แก่ ทักษะ
ด้านเทคนิควิธี ทักษะด้านสังคม และทักษะด้านความคิด
รวบยอดสูง ก็จะส่งผลให้โรงเรียนมีประสิทธิผลสูงด้วย
คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารนี้จะเป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผล
ต่อพฤติกรรมของผู้นำของผู้บริหาร เป็นลักษณะที่แสดง
ให้เห็นถึงลักษณะทางด้านร่างกาย และการแสดงออกของ
ผู้บริหาร ทำให้ผู้บริหารสามารถชักนำ ชักจูง หรือโน้มน้าว
ให้ผู้ตามปฏิบัติตามให้บรรลุวัตถุประสงค์ (วโร เพ็งสวัสดิ์,
2549) คุณลักษณะส่วนตัวของผู้บริหารนั้น สทอกคิลล์
(Stogdill, 1974) ได้สรุปคุณลักษณะของผู้นำที่ดีขึ้นอยู่กับ
คุณลักษณะ 6 ด้าน คือ (1) ลักษณะทางกาย ได้แก่ เป็นผู้ที่
มีสุขภาพร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ (2) ภูมิหลังทางสังคม
ได้แก่ มีการศึกษาดี สถานะทางสังคมที่ดี (3) สติปัญญา
ได้แก่ มีสติปัญญาสูง มีการตัดสินใจดี มีทักษะในการสื่อ
ความหมาย และการพูด (4) บุคลิกภาพ ได้แก่ มีความ

ตื่นตัวอยู่เสมอ ควบคุมอารมณ์ได้ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความเชื่อมั่นในตนเอง (5) ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน ได้แก่ มีความปรารถนาที่จะทำให้อะไรดีที่สุด มีความรับผิดชอบ ไม่ทอดทิ้งต่ออุปสรรค และมุ่งมั่น (6) ลักษณะทางสังคม ได้แก่ ปรารถนาที่จะร่วมมือในการทำงานกับคนอื่น ๆ มีเกียรติ เป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น เข้าสังคมเก่ง และ เฉลียวฉลาด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจันทร์ศมภ์ ภูติอริยวัฒน์ (2551) ที่พบว่าองค์ประกอบของภาวะผู้นำของคณบดีที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจะต้องมีวิสัยทัศน์ มีคุณวุฒิ มีประสบการณ์ในการบริหาร มีพฤติกรรมภาวะผู้นำ

พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อประสิทธิผลของโรงเรียนโดยมีค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.07 พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารประกอบด้วยตัวแปรการสร้างวิสัยทัศน์ การสร้างบารมี การคำนึงถึงความเป็นเอกบุคคล การกระตุ้นปัญญา การสร้างแรงบันดาลใจ การให้รางวัลตามสถานการณ์ และการเป็นผู้นำทางวิชาการ ส่งผลทางตรงเชิงบวกต่อประสิทธิผลของโรงเรียน โดยพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารด้านการสร้างวิสัยทัศน์ การสร้างบารมี การคำนึงถึงความเป็นเอกบุคคล การกระตุ้นปัญญา การสร้างแรงบันดาลใจ ซึ่งส่งผลทางตรงเชิงบวกต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สามารถอธิบายได้ว่าการสร้างวิสัยทัศน์ วิสัยทัศน์เป็นภาพในจินตนาการที่เป็นไป และสามารถปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ การมีวิสัยทัศน์ที่ดีมีความสำคัญเพราะทำให้องค์กรมีความน่าเชื่อถือ (Barker, 1992) การสร้างวิสัยทัศน์เป็นกลยุทธ์อันดับแรกของผู้บริหารที่จะทำให้ทุกคนมองเห็น เป้าหมายหลักร่วมกัน มองเห็นแนวทางการเป็นไปได้ และมีความท้าทาย ทำให้ผู้ปฏิบัติงานทุ่มเทความสามารถเพื่อช่วยให้องค์กรประสบผลสำเร็จ ผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ที่ดีจะต้องประกอบด้วยการสร้างความสำเร็จในการกำหนดนโยบาย ต้องมองโลกในแง่ดี เปิดโอกาสให้ผู้อื่นเข้ามามีส่วนร่วม มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีการวางแผนการทำงาน มีคุณธรรมในการสร้างวิสัยทัศน์นั้น ๆ พัฒนาความรู้ทุกด้านอย่างต่อเนื่อง สร้างเป้าหมาย

ร่วมกับผู้ได้บังคับบัญชา รวมทั้งต้องทันต่อเหตุการณ์และทันสมัย (ปิติญ ปฎิพาคม, 2550) บารมีของผู้บริหารจะทำให้ผู้ตามมีความเคารพนับถือ จงรักภักดีพร้อมอุทิศตน มีความเชื่อว่าผู้บริหารจะนำความสำเร็จมาสู่องค์กร (House cited in Yukl, 1998) เนื่องจากบารมีเป็นคุณลักษณะพิเศษบางอย่างในตัวผู้นำที่ทำให้ผู้ตามรู้สึกสนใจ ศรัทธาให้ความเคารพ ประทับใจเมื่ออยู่ใกล้ชิด มีความนิยมชมชอบและคล้อยตาม (Bass, 1995 อ้างอิงในวโร เฟิงส์วส์ดี, 2549) ผู้บริหารสามารถสร้างแรงบันดาลใจปลูกปลอบใจให้กำลังใจ ต่อผู้ได้บังคับบัญชาให้เกิดความกระตือรือร้น มีชีวิตชีวา ทุ่มเทความพยายามมากกว่าที่คิดไว้เพื่อประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ทำเพื่อกลุ่มและผูกพันอยู่กับจุดมุ่งหมายของผู้บริหาร (Bass and Avolio, 1994)

ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลนั้นต้องเป็นผู้ที่สามารถจูงใจผู้อื่นได้ เป็นผู้ที่มีอิทธิพลเหนือกว่าคนอื่นในองค์กร เป็นผู้ที่สามารถใช้ทักษะในการสื่อสารได้ดี ปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับการเป็นผู้นำ สามารถวางแผนและปฏิบัติงานได้จริง มีความสามารถกำหนดทิศทางให้แก่องค์กร มุ่งมั่นทำงานไม่รอคอยโชค มีความกล้าตัดสินใจ มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาของความขัดแย้ง มีวิสัยทัศน์กว้างไกล (วโร เฟิงส์วส์ดี, 2549) สอดคล้องกับผลการวิจัยของวโร เฟิงส์วส์ดี, (2549); สุวัฒน์ วิวัฒนานนท์, (2549); ปิติญ ปฎิพาคม, (2550) และจันทร์ศมภ์ ภูติอริยวัฒน์, (2551) ที่พบว่าพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารด้านการสร้างวิสัยทัศน์ การสร้างบารมี การคำนึงถึงความเป็นเอกบุคคล การกระตุ้นปัญญา การสร้างแรงบันดาลใจมีผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน

2.5 พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารด้านการให้รางวัลตามสถานการณ์ เป็นพฤติกรรมที่ผู้นำให้รางวัลตอบแทนสำหรับความพยายามในการปฏิบัติตนเพื่อบรรลุผลของผู้ได้บังคับบัญชา อาจจะได้ทำได้โดยการชมเชยเมื่อลูกน้องปฏิบัติงานดี และการสนับสนุนให้ได้เงินเดือนขึ้น ได้โบนัส และการเลื่อนตำแหน่ง การให้บรรยากาศการทำงานที่ดีปลอดภัย เพื่อให้ผู้ได้บังคับบัญชาทำงานได้ดีหรือการให้

รางวัลเป็นเกียรติยศ การให้การยอมรับจากสาธารณชน ต่อการทำงานที่ดี การให้คำอธิบายอย่างชัดเจนกับลูกน้อง การให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานของงาน การให้การสนับสนุนคำจูนในการใช้ความพยายาม การตรวจดูผลงานบ่อยครั้งและการให้ความมั่นคงแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความรู้สึกว่าตนเองมีความสามารถในการทำงาน ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจ แรงจูงใจในการทำงาน (Bass, 1985)

2.6 พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการ (instructional leaderships) ส่งผลทางตรงเชิงบวกต่อประสิทธิผลของโรงเรียน อธิบายได้ว่า พฤติกรรมผู้นำทางวิชาการมีความสำคัญ เพราะผู้บริหารที่มีความสามารถในการนำความรู้ ทักษะ และเทคนิควิธีการต่างๆ มาใช้ในการจัดการศึกษาย่อมทำให้เกิดประสิทธิผลแก่ผู้เรียนและโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนต้องสามารถสร้างบรรยากาศทางวิชาการ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้นพัฒนากระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ซึ่งผู้บริหารที่ประสบผลสำเร็จจะสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการ (Davis & Thomas, 1989 อ้างถึงใน ถวิล มาตรเลียม, 2545) จากงานวิจัยของสุมนชา จุลชาติ (2546) ได้ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร พบว่า ตัวแปรปัจจัยอีกหนึ่งปัจจัยคือ ปัจจัยด้านผู้บริหาร ได้แก่พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งสัมพันธ์ พฤติกรรมแบบมุ่งงาน พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งสัมพันธ์ การปฏิบัติงานตามบทบาท มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร นอกจากนี้สุกษัย โฉมบำรุง (2546-2547, 69-70) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมีอิทธิพลกับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาแบบเปลี่ยนสภาพและแบบแลกเปลี่ยนตามการรับรู้ของ

ผู้บริหารและครูผู้สอนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนโดยรวมอยู่ในระดับสูง ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาทั้งโดยรวมและรายด้าน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนควรกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนระดับอนุบาล ในการคัดเลือกบุคคลที่จะมาเป็นผู้บริหารต่อไป
2. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนควรนำผลที่ได้จากการวิจัยมากำหนดนโยบายในการอบรมผู้ผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนระดับอนุบาลเพื่อให้โรงเรียนอนุบาลได้รับการพัฒนาให้มีประสิทธิผลยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเชิงบริหาร

1. สำหรับโรงเรียน และผู้บริหารโรงเรียนระดับอนุบาลต้องนำผลการวิจัยมาพิจารณาว่าปัจจัยต่างๆ ของผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำที่ส่งต่อประสิทธิผลของโรงเรียนอนุบาลมีอะไรที่ผู้บริหารจะต้องมีการปรับปรุง
2. ผู้บริหารโรงเรียนจึงจำเป็นต้องเข้าใจและตระหนักใจเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารและครูในโรงเรียน การจัดโครงสร้างของงานในโรงเรียน การใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน และความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและการให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งจะช่วยส่งเสริมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนให้สามารถดำเนินงานในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ มีบารมี มีการบริหารโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการกระตุ้นปัญญาผู้ใต้บังคับบัญชา มีการสร้างแรงบันดาลใจมีการเสริมแรงโดยการให้รางวัลตามสถานการณ์ที่เหมาะสม และมีความเป็นผู้นำทางวิชาการ ซึ่งมีพฤติกรรม

เหล่านี้ก็จะทำให้การบริหารงานโรงเรียนมีความราบรื่น ซึ่งจะส่งผลต่อความสำเร็จของโรงเรียน

4. ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเตรียมตัวให้พร้อม เพื่อเข้ารับตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน โดยการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องในด้านคุณลักษณะเฉพาะผู้นำ ซึ่งได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญาและคุณธรรม และด้านทักษะผู้นำ ซึ่งได้แก่ ทักษะทางเทคนิควิธี ทักษะมนุษยสัมพันธ์ และทักษะความคิดรวบยอด เพื่อให้การบริหารงานของโรงเรียนในสถานการณ์ต่างๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

5. ผู้บริหารโรงเรียนควรมีความสามารถในการพัฒนาเจตคติทางบวก ความสามารถในการปรับตัว ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน การพัฒนาบุคลากร ความสามัคคีของบุคลากร ความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากร และบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน

การนำวิจัยไปใช้ครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยปัจจัยเชิงสาเหตุที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนอนุบาล ทั้งในสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนและสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อการเข้าเป็นสมาชิกประชาคมอาเซียน เพื่อนำข้อค้นพบที่ได้มาศึกษาเปรียบเทียบกัน และจะได้นำข้อค้นพบที่ได้มาจัดการเรียนการสอนต่อไป

2. ควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อการศึกษาในเชิงลึก โดยอาศัยรูปแบบที่ได้พัฒนาขึ้น เพื่อยืนยันข้อค้นพบว่าตรงกันหรือไม่ และมีอะไรที่แตกต่างกัน หลังจากนั้นนำข้อค้นพบจากการวิจัยทั้ง 2 วิธีคือวิธีวิจัยเชิงปริมาณและวิธีวิจัยเชิงคุณภาพมาสร้างเป็นข้อสรุปงานวิจัยในภาพรวม

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: บริษัทพิธิ จำกัด.
- จันทร์สม ภูติอริวัฒน์. (2551). ภาวะผู้นำของคณบดีที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ถวิล มาตรการเยี่ยม. (2545). การปฏิรูปการศึกษา: โรงเรียนเป็นฐานการบริหารจัดการ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: เสมาธรรม.
- เปรมสุริย์ เชื้อมทอง. (2536). จิตลักษณะของผู้บริหารและสภาวะการณ์ของกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของโรงเรียน. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ปัลลัญ ภูมิพิมพาคม. (2550). รูปแบบภาวะผู้นำและประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เพ็ญศรี ปรางสุวรรณ. (2541). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชน จังหวัดภาคใต้ ประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพยาบาลสาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ภารดี อนันต์นาวี. (2545). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- มณฑป ไชยจิต. (2537). *ภาวะความเป็นคนบดเคี้ยวศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ ที่มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิผลของคณะวิชา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วาโร เฟิงส์วีสต์. (2549). *การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นตรงของประสิทธิผลภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน*. ปริญญานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วิทยากร เชียงกุล. (2541). *เศรษฐศาสตร์ที่ทุกคนควรรู้*. กรุงเทพฯ: สายธาร.
- ศุภชัย โฉมบำรุง. (2546-2547). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมีอาชีวะกับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร*. บัณฑิตศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 1(1), 69-72
- ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร. (2545). *ประสิทธิผลภาวะผู้นำของบริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา: คุณลักษณะของผู้บริหารยุคโลกาภิวัตน์*. วิชาการ, 3(1), 131-136
- สมณฑา จุลชาติ. (2546). *ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร*. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุวัฒน์ วิวัฒนานนท์. (2549). *ปัจจัยเชิงพหุระดับที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐในกรุงเทพมหานคร*. วารสารศึกษาศาสตร์, 17(2), 47.
- สมชาย พูลศรี. (2536). *รูปแบบภาวะผู้นำที่มีผลต่อประสิทธิผลองค์กร กรณีศึกษาผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Bass, B. M. (1985). *Leadership and performance beyond expectations*. New York: Free Press.
- Bass, B. M. & Avolio, B. J. (1990). *Transformational leadership development*. California: Consulting Psychologists Press.
- Bass, B. M. & Avolio, B. J. (1994). *Improving organizational effectiveness through transformational leadership*. California: Sage Publications.
- Barker, A. M. (1992). *Transformational nursing leadership: A vision for the future*. New York: national League for Nursing Press.
- Fiedler, F. E. (1967). *A Theory of leadership effectiveness*. New York: McGraw-Hill.
- Hoy, W. K., & Miskel, C. G. (1991). *Educational administration: Theory, research, and practice* (4th ed). Singapore: McGraw-Hill.
- Lunenburg, F. C. & Ornstein, A. C. (1999). *Educational administration concepts and practices* (3rd ed). Belmont: Wadsworth/Thomson Learning.
- Stogdill, R. (1974). *Handbook of leadership*. New York: The Free Press.
- Yukl. (1998). *Leadership in organizations*. New Jersey: Prentice-Hall.